

ПАМ'ЯТКА

щодо алгоритму дій у випадку терористичних актів

ТЕРОРИЗМ – суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

Стаття 1. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

ПРАВОВІ ОСНОВИ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Правову основу боротьби з тероризмом становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про боротьбу з тероризмом», 2003р., інші закони України, Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом, 1977р., Міжнародна конвенція про боротьбу з бомбовим тероризмом, 1997р., Міжнародна конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму, 1999р., інші міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, укази і розпорядження Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, а також інші нормативно-правові акти, що приймаються на виконання законів України.

Стаття 2. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

РІВНІ ТЕРОРИСТИЧНИХ ЗАГРОЗ

Залежно від наявної інформації про загрозу вчинення або вчинення терористичного акту встановлюються такі рівні терористичних загроз:

- «СІРИЙ (МОЖЛИВА ЗАГРОЗА)»** – за наявності факторів (умов), що сприяють вчиненню терористичного акту;
- «СИНІЙ (ПОТЕНЦІЙНА ЗАГРОЗА)»** – за наявності інформації, що потребує підтвердження, про підготовку до вчинення терористичного акту;
- «ЖОВТИЙ (ІМОВІРНА ЗАГРОЗА)»** – за наявності достовірної (підтвердженої) інформації про підготовку до вчинення терористичного акту;
- «ЧЕРВОНІЙ (РЕАЛЬНА ЗАГРОЗА)»** – у разі вчинення терористичного акту.

Рівень терористичної загрози тимчасово встановлюється для усіх або окремих суб'єктів боротьби з тероризмом та діє на всій території України, в окремих її місцевостях або на об'єктах можливих терористичних посягань.

*п. 7. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків
(Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України
від 18 лютого 2016 р. № 92)*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СПРИЯННЯ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Керівники та посадові особи підприємств, установ і організацій, а також громадяни, які сприяли терористичній діяльності, зокрема:

- 1) фінансували терористів, терористичні групи (терористичні організації);
- 2) надавали або збирали кошти безпосередньо чи опосередковано з наміром використання їх для вчинення терористичних актів чи злочинів терористичної спрямованості;
- 3) проводили операції з коштами та іншими фінансовими активами:
 - фізичних осіб, які вчиняли чи намагалися вчинити терористичні акти чи злочини терористичної спрямованості або брали участь у їх вчиненні чи сприяли вчиненню;
 - юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму;
 - юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою терористів або осіб, що сприяють тероризму, включаючи кошти, одержані або придбані з використанням об'єктів власності, що безпосередньо чи опосередковано перебувають у власності чи під контролем осіб, які сприяють тероризму, або пов'язаних з ними юридичних і фізичних осіб;
- 4) надавали кошти, інші фінансові активи чи економічні ресурси, відповідні послуги безпосередньо чи опосередковано для використання в інтересах фізичних осіб, які вчиняють терористичні акти або сприяють чи беруть участь у їх вчиненні, чи в інтересах юридичних осіб, майно яких безпосередньо чи опосередковано перебуває у власності чи під контролем терористів або осіб, які сприяють тероризму, а також юридичних і фізичних осіб, які діють від імені чи за вказівкою зазначених осіб;
- 5) надавали допомогу особам, які брали участь у вчиненні терористичних актів;
- 6) вербували фізичних осіб для заняття терористичною діяльністю, сприяли встановленню каналів постачання зброї терористам та переміщенню терористів через державний кордон України;
- 7) переховували осіб, які фінансували, планували, підтримували чи вчиняли терористичні акти або злочини терористичної спрямованості;

8) використовували територію України з метою підготовки чи вчинення терористичних актів або злочинів терористичної спрямованості проти інших держав або іноземців, -

несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 25. Закону України «Про боротьбу з тероризмом»

АЛГОРИТМ ДІЙ

посадової особи при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту

1. Посадова особа підприємства, організації, установи, військової частини при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту негайно доповідає своєму керівництву.

2. Керівник підприємства сам особисто, або через чергового підприємства, установи, організації негайно повідомляє територіальний орган Національної поліції (тел. 102) або цілодобовий безкоштовний телефон довіри СБУ (0800501482) та електронну скриньку callcenter@ssu.gov.ua, органи виконавчої влади (селищні, міські ради, райдержадміністрації, облдержадміністрацію).

3. Отримавши (або отримуючи) повідомлення про теракт, черговий органу місцевої влади, підприємства або посадова особа, яка приймає таке повідомлення від громадян (і потім повідомляє органи Національної поліції – СБ України), повинні намагатись якщо можна уточнити і мати наступні дані (відповідно передавати їх в органи Національної поліції – СБ України):

- джерело отримання інформації;
- час і точне місце події (адреса);
- характер діяння (вибух, погроза вибуху, захоплення заручників чи інше);
- об'єкт посягання;
- кількість заручників, наявність потерпілих, місце перебування тих або інших;
- кількість терористів, їх вимоги, озброєння, прикмети чи установчі дані;
- обстановка, що склалась на останній час на об'єкті посягання;
- заходи, які вжиті адміністрацією або присутніми з реагування на подію.

Примітка. Відсутність повних даних не звільняє посадову особу від термінової доповіді.

4. Особа, яка повідомила територіальний орган Національної поліції, Управління СБУ у Закарпатській області повинна записати час і прізвище особи того чи іншого органу, яка прийняла повідомлення.

5. Керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки, після отримання повідомлення та доведення інформації до правоохоронних органів повинна організувати:

- посилення охорони і пропускного режиму наявними силами;

- терміновий збір керівників і працівників режимних, охоронних, аварійно-рятувальних служб (якщо такі є);
- призупинення тимчасово функціонування об'єкту або його окремих ланок, виведення за його межі вільного персоналу;
- надання допомоги потерпілим;
- зустріч сил правоохоронних органів.

6. Керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки дає команду відповідним службам на підготовку необхідної технічної документації, що буде використана при підготовці й проведенні антитерористичної операції.

7. Надалі керівник підприємства або особа, що виконує його обов'язки, у питаннях, пов'язаних із проведенням антитерористичних заходів, повинен діяти відповідно до вказівок керівника оперативного штабу з управління АТО.

ПОРЯДОК ДІЙ

при виявленні підозрілого предмету з ознаками вибухового пристрою:

1. негайно припинити будь які зайві дії поруч з виявленим предметом, зупинити всі роботи, вимкнути обладнання та техніку.
2. Звернути увагу оточуючих людей на небезпеку та ініціювати їх відведення на максимально безпечну відстань, але не менше ніж 100 м. При цьому слід зберігати спокій та рівновагу, намагатися не провокувати паніку. У разі необхідності надати допомогу у залишенні небезпечної зони літнім людям, дітям та інвалідам.
3. Терміново повідомити про знахідку представників правоохоронних органів та аварійні служби за телефонами 101, 102 та дати максимально детальний опис виявленого предмету і ситуації що склалася.
4. За можливості, позначити місце виявлення предмету за допомогою підручних засобів.
5. До прибуття спеціальних служб вжити заходів для обмеження доступу людей до небезпечної зони. При цьому необхідно залучати представників комунальних служб, служб охорони установ та підприємств, які знаходяться поруч.
6. Запам'ятати та, за можливості, зафіксувати обставини виявлення предмета, час виявлення, місце розташування, його зовнішній вигляд, характерні ознаки. Звернути увагу на осіб які можуть бути причетні до залишення виявленого предмету, запам'ятати їх прикмети. Для надійної фіксації важливої інформації доцільно застосовувати засоби фотографування за їх наявності.
7. Обов'язково дочекатися в безпечному місці прибуття представників спеціальних вибухотехнічних або піротехнічних служб та особисто передати фахівцям наявну інформацію стосовно предмету.

УВАГА! КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

1. Торкатися вибухонебезпечного або підозрілого предмета, зрушувати його з місця, проводити будь які маніпуляції з ним.
2. Будь яким чином впливати на предмет, піддавати його механічному, термічному, акустичному, світловому або іншому впливу.
3. Самостійно відкривати та перевіряти підозрілі сумки, коробки, валізи.
4. Намагатись самостійно знешкоджувати вибухонебезпечний предмет.
5. Використовувати поруч з предметом відкритий вогонь, палити, використовувати електронагрівальні прилади.
6. Користуватися поруч з предметом засобами радіозв'язку, мобільними телефонами та іншими приладами що передають радіосигнали.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Знешкодити вибуховий пристрій або локалізувати вибух можуть лише підготовлені спеціалісти після виведення людей із небезпечної зони.

ОЗНАКИ, ЩО МОЖУТЬ ВКАЗУВАТИ НА НАЯВНІСТЬ ВИБУХОВОГО ПРИСТРОЮ:

- виявлення в громадських місцях, транспорті сумок, валіз, пакунків, коробок та інших предметів, які залишені без нагляду власників;
- наявність на виявленому предметі ознак стандартних бойових припасів, піротехнічних виробів, або їх частин;
- виявлення елементів тари, упакування, оболонки, обгортки, етикеток від зарядів вибухових речовин та засобів підриву промислового виготовлення з відповідним маркуванням;
- наявність на виявленому предметі частин та деталей, які не відповідають його прямому призначенню;
- наявність на виявленому предметі мобільного телефону, радіостанції, або інших пристроїв, здатних приймати радіосигнали;
- наявність на виявленому предметі електричних дротів, фрагментів електричних схем, антен, світлових індикаторів, ізоляційної стрічки, тощо, які не відповідають призначенню предмета, або функція яких незрозуміла;
- наявність дроту, нитки або мотузки яка відходить від виявленого предмета;
- виявлення предметів які не відповідають навколишній обстановці, або походження яких незрозуміло;
- підозрілі звуки які лунають від виявленого предмета (звук ходу механічного годинника, звук роботи вібраційного механізму або дзвінка телефону, інші періодичні звуки);
- наявність різкого запаху паливно-мастильних матеріалів, ацетону або інших хімічних речовин, що йде від виявленого предмета;
- незвичайно велика маса предмета, яка викликає підозру;
- наявність електричних дротів, мотузок на воротах, дверях, вікнах і інших конструкціях, що відкриваються;
- автотранспорт припаркований в підозрілих місцях, залишений на занадто довгий час, перенавантажений автотранспорт;
- місця локального ремонту дорожнього покриття та стін будівель, свіжопофарбовані, свіжоскопані місця, причину появи яких складно пояснити.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Зовнішній вигляд саморобного вибухового пристрою, часто, приховує його справжнє призначення. У якості маскуванню для вибухових пристроїв використовуються такі звичайні побутові предмети як пакети, коробки, сумки, згортки, іграшки, предмети побуту та ін.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, що дзвінки за номерами телефонів аварійних служб 101, 102, 103, 104 безкоштовні з будь яких телефонів та можливі навіть за відсутності коштів на рахунку

Як діяти, якщо вас захопили заручником

Захоплення заручника – це випадковий збіг обставин. Воно може статися у будь-якому місці: у транспорті, в установі, на вулиці чи в квартирі. І тоді людське життя стає предметом торгу для терористів. Злочинці можуть вимагати грошовий викуп чи ставити власні політичні вимоги.

У заручниках дотримуйтеся таких правил поведінки:

- 1. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів до застосування зброї. Таку реакцію можуть викликати навіть несподіваний рух або шум.**
- 2. Будьте готові до застосування терористами пов'язок на очі, кляпів, наручників або мотузок.**
- 3. Не дивіться злочинцям в очі (для нервово нестійкої людини це сигнал до агресії), не поводьтеся зухвало – це може спричинити ще більшу жорстокість.**
- 4. Не намагайтеся чинити опір, не проявляйте непотрібного героїзму, намагаючись роззброїти бандита чи прорватися до виходу.**
- 5. Якщо вам кажуть, що ви взяті в заручники і примушують вийти з приміщення, не чиніть опір.**
- 6. Якщо з вами присутні діти, знайдіть для них безпечне місце, спробуйте закрити їх від випадкових куль, якщо це можливо, тримайтеся поруч.**
- 7. Виконуйте вимоги злочинців, не намагайтеся суперечити їм, не ризикуйте власним життям і життям інших людей, намагайтеся не допускати істерики та паніки.**
- 8. Якщо потрібна медична допомога, говоріть спокійно і коротко, не нервуючи злочинців, нічого не робіть, поки не отримаєте дозволу.**
- 9. Будьте уважні, спробуйте запам'ятати прикмети терористів: одяг, імена, прізвиська, можливі шрами і татуювання, особливості мови і поведінки, тематику розмов тощо.**
- 10. Намагайтеся зберігати спокій і витримку. Будьте насторожі. Зосередьте увагу на звуках, рухах тощо.**
- 11. Будьте готові пояснити наявність яких-небудь документів, номерів телефонів тощо.**
- 12. Якщо утримання тривале, не давайте ослабнути своїй свідомості. Постійно тренуйте пам'ять: згадуйте історичні дати, прізвища знайомих людей, номери телефонів тощо. Виконуйте фізичні вправи, наскільки дозволяють сили і простір приміщення. Обов'язково ведіть відлік часу.**

- 13. Якщо вам дали можливість поговорити з родичами по телефону, тримайте себе в руках, не плачте, не кричіть, говоріть коротко і по суті. Спробуйте встановити контакт з терористами.**
- 14. Якщо ви виявилися замкнутими в приміщенні, спробуйте привернути чиюсь увагу: розбийте шибку, покличете на допомогу, примусьте спрацювати пожежну сигналізацію тощо.**
- 15. Пам'ятайте, що отримавши повідомлення про ваше захоплення, спецслужби вже почали діяти і зроблять усе необхідне для вашого звільнення.**

Під час операції з вашого звільнення:

- ляжте на підлогу обличчям униз, закрийте голову руками і не рухайтесь;
- тримайтеся чимдалі від дверей і вікон;
- не біжіть назустріч співробітникам спецслужб або від них, оскільки вас можуть сприйняти за злочинця.

Поведінка заручника/ці має залежати від викрадачів та умов, але загальні поради наступні:

- Не панікуйте та поведіться максимально спокійно. Найчастіше самі викрадачі є достатньо знервованими.
- Не чиніть опір та не намагайтеся втекти, якщо ви не впевнені, що зможете.
- Будьте терплячі. Не провокуйте викрадачів, не поведіться, як жертва та не просіть нічого, окрім життєво важливих речей.
- Намагайтеся згадати та запам'ятати деталі: голоси, запахи, звуки, мову та особливості говірки, маршрути тощо.
- Ви повинні докласти максимум зусиль, щоб тримати себе в тонусі. Всіляко використовуйте розумову діяльність.
- Виконуйте розумні накази від викрадачів.
- Вживайте їжу, воду — це триматиме вас у тонусі та не погіршуватиме здоров'я.
- Тактовно попросіть викрадачів називати вас на ім'я. Це дозволить їм сприймати вас як особистість.
- Спробуйте налагодити діалог з ними для побудови сприятливої атмосфери для вас.
- Не вірте в обіцянки ваших викрадачів.

- Не втрачайте надії та не турбуйтеся, якщо переговори стосовно вашого визволення затягуються — це означає, що ваші шанси щодо визволення більші.
- Якщо викрадачі просять зробити запис голосу або написати листа — погоджуйтеся. Це допоможе показати, що ви живі та продовжити переговори стосовно вашого звільнення.
- Після вашого визволення важливо пройти повне медичне обстеження.
- Також дайте ваші свідчення правоохоронцям.
- Після полону важливо пройти психологічну реабілітацію.